

ISAURA LEAL FERNÁNDEZ **Comissionada del Govern pel Repte Demogràfic**

El Govern de Pedro Sánchez ha iniciat el disseny d'un gran pla estratègic contra el despoblament que amenaça el 53% de la superfície d'Espanya. Llicenciada en Dret, ve avalada per una àmplia experiència municipalista a la Federació de Municipis (FEMP).

TEXT **MARÍA JOSÉ IGLESIAS**

Isaura Leal Fernández (València, 1959), comissionada del Govern espanyol enfront del Repte Demogràfic, és la persona a qui Pedro Sánchez ha confiat el disseny d'un gran pla estratègic contra el despoblament. Diputada socialista, l'avalua una àmplia experiència municipalista com a secretària general de la Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP), on també ha exercit altres càrrecs...

- Diu que on hi ha joves i dones hi ha futur. És més que una frase feta? És una realitat. Vivim temps complicats. La conjuntura també ho és.

- Fa l'efecte que el Govern s'ha pres molt de debò el drama de l'Espanya buida. Aquest Govern és conscient que Espanya s'enfronta a importants canvis demogràfics que no són fruit de la conjuntura actual. Venen del passat i s'han agreujat en l'última dècada. Pensem que els reptes demogràfics han estat allunyats massa temps de l'àmbit de les decisions polítiques. Ha arribat el moment d'afrontar-lo com a país amb polítiques actives per aconseguir que aquesta generació i les que vinguin tinguin viabilitat en el nostre model territorial.

- Què es juga en aquesta batalla contra el despoblament? Quan parlem de canvis demogràfics no només ens referim a despoblament. El 53 per cent del nostre territori està en risc de despoblació. Som el país del nostre entorn amb major superfície afectada. Però quan parlem de canvis demogràfics ho fem també d'envel·liment. La nostra esperança de vida és la més alta de la Unió Europea i una de les més altes del món. És un èxit com a societat que requereix una altra manera de gestionar els recursos públics, d'afrontar l'envel·liment actiu, plantejar les cures que requereix i afrontar els canvis.

- És dissenyar un nou model social? Ja no parlem de majors de seixanta-cinc anys. Cada vegada més gent supera els vuitanta. La densitat de la població no pot ser un indicador de la qualitat de vida de què gaudiran les persones. Per afrontar de forma coherent el futur hem de garantir la igualtat, sense que importi el lloc de residència. Parlem d'igualtat d'oportunitats en els serveis bàsics: educació, infraestructures, activitat econòmica i ocupació.

- El Consell de Ministres ha habilitat 80 milions d'euros per ajudar els joves d'àrees despoblades. Això és qüestió de diners? El diagnòstic és comú. Si en alguna cosa coincidim tots, és en què la situació econòmica d'un territori no només manté l'activitat dels qui viuen allí, sinó que també serveix per atreure nova població. Fer que els joves es quedin implica donar-los una ocupació digna. Els 80 milions d'euros aprovats pel Consell de Ministres serviràn per afavorir l'autoocupació a joves entre 16 i 30 anys de municipis que pateixen despoblació.

- Què pot fer un jove rural, més enllà de l'activitat agrària i ramadera? Existeixen moltes oportunitats en sectors com el teletreball, la innovació o la digitalització de l'agricultura i la ramaderia, una qüestió crucial en l'agenda europea. És necessari crear noves empreses en l'entorn rural.

- Quin tipus de mesures poden convèncer la gent de tenir fills? Afavorir els naixements no és suficient. També ha d'haver-hi ajudes per afrontar la criança dels fills. Aquí entren en joc les escoles infantils de 0 a 3 anys, les subvencions per a la gratuïtat dels llibres de text, beques, les mesures de conciliació i, sens dubte, les condicions del mercat de treball perquè lliurement un home o una dona decideixin ser pares. Una societat que vol afavorir els naixements ha de posar en marxa polítiques públiques. L'entorn social i veurà's limitat o subpedit a l'exercici lliure de la maternitat. Segur que vos-

«La meitat d'Espanya corre risc de despoblament»

nin el seu territori per falta d'oportunitats. L'autèntic drama és que els joves hagin de marxar. **-Queda temps per invertir la tendència i recuperar aquest talent fugat? Hi som a temps, sí. La resignació només condueix a la malenconia i no a la solució dels problemes. Tenim l'oportunitat d'aconseguir que tomin aquestes generacions de joves ben formats, sempre que els oferim alternatives adequades. **-Dotar de serveis les àrees rurals implica augmentar despeses. Floreix un corrent contrari a unificar i reduir municipis. Tot això és compatible? El problema no és el nombre de municipis. Unificar municipis no és una bona idea. A Espanya en tenim menys que a França. L'assumpte són les competències i la manera de gestionar. Quan parlem de com de car surt portar serveis a les zones menys poblades, ens convindria pensar, més aviat, en el sobrecost social de no fer-lo.****

-Al final, els éssers humans busquen entorns amables en els quals desenvolupar la seva vida... A l'equip del Comissionat utilitzem molt sovint una frase que defineix bé el motiu pel qual les persones prenen la decisió de marxar, amb l'estrip que això suposa. Clar. Finalment la decisió d'abandonar l'entorn és totalment personal i comporta la cerca de millors oportunitats. Per això nosaltres diem que

«la marxa és un símptoma, però la greu malaltia és la desigualtat». Els qui marxen busquen igualtat d'oportunitats d'ocupació i millors condicions de subsistència.

-Repoblar amb emigració és una solució? La Unió Europea ha d'abordar seriosament el debat sobre l'emigració. Forma part del nostre futur. Espanya ha d'afrontar la qüestió en el marc d'una política comunitària. En tot cas estem parlant d'una emigració legal, amb drets i deures, que ha de veure's com una oportunitat i no com una càrrega per als països d'acolliment. Tornem de forma recurrent al mateix: els territoris han de garantir condicions de vida.

-Hem d'arribar al debat agrari. La gent del camp encara se sent de segona. Com és el camí per equiparar la percepció social de rurals i urbans? Cal dignificar la vida als pobles. Els qui hi viuen no són els taurans, ni els fracassats, ni els que no valen per a una altra cosa. Per a la viabilitat d'un país és necessària la vida en l'entorn rural, tant o més que en les àrees urbanes. Mentre residir en l'àrea rural continuï veient-se com una cosa limitada no hi haurà solució. Al final és qüestió d'igualtat. Quan n'hi ha no importa el lloc en el qual visquin les persones. ▶

▶ «Afavorir els naixements amb polítiques específiques no és suficient, cal ajudar a la criança dels fills»

tè i jo ho comprenem perfectament.

-En aquest país a vegades miren malament una mare o un pare que porten un nen en un mitjà de transport públic. L'entorn cultural tampoc ajuda. En una societat en la qual la tolerància ha de ser un valor predominant el paper que juga la infància ha de ser incorporat i interioritzat culturalment.

-Hi ha pocs nens i, quan creixen, marxen de les àrees rurals. Insisteixo en l'èxit social que suposa que la mitjana d'edat aconseguixi els 80 anys. El problema no és l'envel·liment. El que és un fracàs és que els joves abando-